

FOLKHÖGSKOLE VETERANEN

NR 1 2014

En förening är en förnämlig form av gemenskap

Hur kan man upprätthålla gemenskapen i en förening med äldre medlemmar utspridda över hela landet? Hur kan minnen, nyheter och aktiviteter delas?

Det är huvudfrågor för oss som har fått förtroendet att utgöra styrelse för vår förening, Folkhögskolans veteranförening.

Och i huvudsak har det genom åren utvecklats två svar som uttrycks i föreningens verksamhetsformer – genom möten i olika former och genom det skrivna ordet via skilda medier.

Mötesformer har varit vanliga föreningsmöten, i första hand årsmötet vartannat år (nu senast på Folkbildningsrådet i Stockholm), seminarier i skilda ämnen (regelmässigt i anslutning till årsmötena, och nu senast på Skeppsholmens folkhögskola om en kurdisk folkhögskola), regionala träffar (till vilka alla medlemmar är välkomna oberoende av bostadsort; förra året på Valla, Bona och Forsa, nu i vår i Ljungskile, på Sörängen och i Skåne), gemensamma resor (en längre till nämnda folkhögskola i Kurdistan är under planering).

Det skrivna ordet möter medlemmarna återkommande och periodiskt genom denna vår medlemstidning Folkhögskoleveteranen och den egna hemsidan. En av ambitionerna är att genom dessa två medier göra de medlemmar, som inte haft tillfälle att delta i den mötesverksamhet som skissas ovan, delaktiga genom rapporter, reportage eller notiser. En annan är att ge exempel på både tillbakablickande och aktuella skildringar av folkhögskolan och dess omvärld, men också att dessa våra medier ska kunna utgöra forum för dialog och debatt kring folkhögskolefrågor, gärna med ett bredare deltagande.

Vi har även haft en utgivning av tryckt material, dels en omfattande antologi i tre band med Folkhögskoleminnen, dels en jubileumsskrift när föreningen fyllde tio år. Den förstnämnda antologin med minnen är tidlös, och vi ska nu gå ut med en lathund där man ser vilka skolor som skildras i respektive volym. Detta för att underlätta beställningar för den som är intresserad av en särskild skola, som man vill läsa om för egen del eller låta andra

ta del av genom att få boken som gåva.

Vi vill gärna kunna komplettera den information som ges via våra medier med ökade möjligheter också till kommunikation med och mellan medlemmar. Vi påminner därför om önskemålet från förra numret att meddela mailadress och (mobil)telefonnummer (till kent. jonelind@gmail.com - mobiltelefon 070-550 37 59).

Dessutom är det naturligtvis bra om vi blir fler själar i gemenskapen! Meddela oss när du vet att någon går i pension från folkhögskolan (oberoende av yrkeskategori eller facktillhörighet), så vi kan få berätta om föreningens verksamhet och värden. Det kan vara bra för den enskilde med ett stråk av kontinuitet mellan pågående och avslutat yrkesliv, och det berikar vår föreningsgemenskap om vi får med flera i verksamheten.

Vi vill nu gärna göra en särskild satsning på medlemsrekrytering genom att bilda en rekryteringsgrupp, och skulle önska att frivilliga krafter bland medlemmarna inginge i den. Så välkommen att anmäla ditt intresse (till Kent, adress se ovan) för att hjälpa till med detta strategiskt viktiga arbete, som ju är en grund för såväl föreningens fortbestånd som förnyelse!

Hälsning från styrelsen - med en känsla av en ny vår i antågande:

Lena, Stellan, Jörgen, Kent, Britt-Marie, Kerstin, Rikard

FOLKHÖGSKOLE VETERANEN

MEDLEMSBLAD
FÖR FOLKHÖGSKOLANS
VETERANFÖRENING

www.vetfolk.dinstudio.se

Nummer 1
Årgång 14
Mars 2014

Medlem i föreningen blir du genom att betala in medlemsavgiften f.n. 200 kr per år till Folkhögskolans Veteranförening plusgirokonto 400 28 34-2. Glöm inte att ange namn och adress.

Innehåll

En förening är en förnämlig form av gemenskap	1
Årsbok om folkbildning	2
Om folkbildning och stämpelklockor	3
Kulturarv och framtid	4
Intervju med Stellan Boozon	5
Friskolor	7
Regional träff på Skeppsholmens folkhögskola	10
Ny folkbildningsproposition	11
Möt våren i Skåne	12
Regionträffar	12

Redaktionskommitté

Egil Boraeng
egil.boraeng@swipnet.se

Urban Lundin
urban.lundin@folkbildning.net

Tore Mellberg
tore.mellberg@folkbildning.net

Layout

Tore Mellberg
tore.mellberg@folkbildning.net

Årsbok om folkbildning

Stellan Boozon

Årets utgåva av **Årsbok om folkbildning**, som ges ut av Föreningen för folkbildningsforskning, är under tryckning nu under mars månad. Årsboken innehåller även detta år tre artiklar som rör folkhögskolan:

- En skildring av folkhögskolans globala engagemang, där Clara Hyldgaard Nankler från Göteborgs folkhögskola först ger en bild hur det internationella intresset växt fram inom vår skolform, och därefter särskilt fördjupar sig i två exempel där engagemanget tagit sig mångåriga och starka uttryck i handling: Valla folkhögskola och Ljungskile folkhögskola.

- En redogörelse för hur dagens folkhögskollärare uppfattar sina arbetsvillkor, skriven av folkbildningsforskaren Per Andersson från Linköpings universitet på grundval av ett par enkät- och intervjustudier med uppgifter som lämnats av nu yrkesverksamma folkhögskollärare.

- I en artikel som sammanfattar hennes doktorsavhandling redovisar Eva-Marie Harlin från Kjesäters folkhögskola, nu lärare på Folkhögskollärarpogrammet, sina studier av hur man kan använda videoinspelningar av sina lektioner för att som folkhögskollärare utveckla och stärka sin lärarroll och sin undervisning.

Av intresse är också en artikel författad av Kenneth Abrahamsson om nestorn Gösta Vestlund, som i somras fyllde hundra år. I artikeln lyfts bärande delar i hans - vår förenings verkliga veteran - livsgärning fram, från 1940-talet fram till nu.

En annan artikel som rör "veteraner" handlar om de s k senioruniversiteten, som lockar allt fler att efter avslutad yrkesgärning fortsätta sin bildningsresa och sitt livslånga lärande.

Också den andra - eller snarare första - änden av livscykelns belysning: två artiklar handlar om hiphop och lyfter fram bildnings- och rörelseaspekter på en yngre generations mobilisering för att förändra sin livssituation och sin omvärld.

Årsboken kostar 150.- och kan beställas via mailadressen ffff@folkbildning.net eller genom inbetalning av beloppet till Föreningen för folkbildningsforskning, plusgiro 87 58 06-2.

Om folkbildning och stämpelklockor

Urban Lundin

Kerstin Eldh hade i förrförra numret av Folkhögskoleveteranen en spännande skildring av sitt liv som folkbildare, både inom och utom folkhögskolans värld. Jag har i grunden samma inställning som Kerstin i det att folkhögskolan ska vara en plats "som står för bildning, kultur och humanitet". Och de främsta bärarna av detta är förstas personalen. Lärarjobbet ska vara ett fritt och skapande yrke, "där det goda samtalet (står) i centrum för pedagogiken och där "målet (är) att skola aktiva, kunniga samhällsmedborgare som också (kan) diskutera meningen med livet".

Men allt detta är nu hotat av stämpelklockor och individuell lönesättning, enligt Kerstin. Och här går våra meningar isär!

Stämpelklockor är ett sätt att mäta arbetstid. Jag tycker att det är ett osmart sätt för att få en rimlig koll på hur mycket lärarna arbetar. Men en rimlig koll bör man ha! Så tyckte jag inte förr i tiden. Men verkligheten förändras, både inom folkhögskolan och i omvärlden. Här följer några skäl:

1. På 90-talet fanns en föreställning hos många rektorer att det inte i ord gick att fånga in hur förnämlig folkbildningen var. Så staten borde leverera pengar och överlåta resten till skolorna. Det var en väldigt självtillräcklig attityd, som naturligtvis retade upp folk. Skattebetalarna har legitim rätt att få veta vad deras pengar går till, och kan inte folkhögskolan tydligt beskriva vari dess storhet består, så ska den nog inte ha några statsbidrag. Och man måste kunna berätta hur mycket personalen arbetar.

2. På 80-talet hade min dåvarande skola (Marieborg) ekonomiska problem. Vi kallade in en arbetstagarconsult, som relativt snabbt lyckades påvisa att en grundorsak till underskotten var att lärarna tog ut alldeles för mycket tid (=pengar) i förhållande till den på den tiden ganska generösa norm som SÖ hade utarbetat. Rektor var vänlig nog att låta detta pågå. Det var ju lite pinsamt för oss fackligt aktiva, för innebörden av vår hållning var att eventuella personalnedskärningar skulle ske bland den icke-pedagogiska personalen, medan lärarna skulle gå fria. Inte särskilt solidariskt! Jag skämdes över detta, så när jag sedan blev rektor såg jag till att införa en redovisning av tid, som gjorde att man faktiskt visste hur mycket som togs ut. För man kan inte diskutera förhållanden och kostnader om man inte har en aning om hur det ser ut i verkligheten.

3. I den bästa av världar ställer alla lärare solidariskt upp och delar på allt det arbete som ligger utanför själva undervisningen. Detta brukar fungera utmärkt i skolor som präglas av pionjäranda. Sådant lägger sig med tiden. Det går inte att undvika att man vartefter skaffar sig en mer instrumentell hållning till jobbet. Det är både naturligt och förståeligt, och inget jag moraliserar över. Men om det enda ansvar man inte kan undandra sig är de utlagda lektionerna, hamnar man till slut ofta i situationer där besikt-

ningen av den egna bilen går före gemensamma möten. Det enda sättet att garantera att Anders och Beda kan träffa varandra och de andra är att kräva att de befinner sig på arbetsplatsen under vissa tider. Så trots inre motstånd under lång tid, såg jag till slut arbetsplatsförlagd tid som enda vägen att säkerställa att individuell och gemensam planering skedde i tillräckligt hög grad.

Kerstin säger att "det dröjde inte mer än fem år efter det att individuella löner införts på AMU innan det krävdes att folkhögskolorna också skulle införa det..."

Vem krävde det? Det finns mängder av metoder ute på folkhögskolorna för att fördela löneutrymmet. En av dem är individuell lönesättning. När jag tillträdde som rektor på Åsa 1996 hade redan landstinget infört individuell lönesättning. Som rektor hade jag rätt stor frihet att hantera instrumentet, och vi kunde i praktiken undvika att systemet skulle öka löneskillnaderna. Det gjorde vi också under ett antal år. Men vartefter insåg jag det orimliga i att försöka behålla alla - eller de flesta - på samma lönenivå.

Min erfarenhet är att lärarkåren har ett ambivalent förhållande till lönen. Man hävdar ofta att den inte är så viktig, det viktigaste är återkopplingen från deltagare, möjligheten att förkovra sig i tjänsten, responsen från skolledningen etc. Den hållningen brukar vackla om/när en enskild lärare får en sämre löneutveckling än kollegan. Alla kan hantera en högre löneökning, eller en likvärdig löneökning,

men inte en sämre. Men en så viktig fråga som lönen kan inte utlämnas till den typen av känslor. Lönepåslag måste bygga på kända och accepterade kriterier. Det går aldrig att undvika subjektivitet i bedömningen, men det går att minska den.

Det finns så många duktiga och engagerade lärare ute på folkhögskolorna, människor som brinner för uppgiften. Kerstin verkar vara en av dem. Men låt oss säga att man på en skola har lärare, som använder lärarråden för att bättra på sin skönhetsömn, som gör minimalt för att bidra till de gemensamma uppgifterna osv. Ska den personen ha lika mycket löneökning som den lärare som lever för att utveckla deltagarna och skolan? Jag tycker inte det.

Så här har jag resonerat: under en följd av år har löneökningarna legat på strax över 2 %. Det ger inte utrymme för att på kort sikt påtagligt förändra de inbördes förhållandena. Så tillsammans med min ledningsgrupp försökte vi ge rejäla öknings till några få som verkligen utmärkt sig positivt, no-

minella påslag till de personer som endast gjorde vad de skulle, och de övriga fick dela på det som var kvar. Även med en sådan metod tog det några år innan det gav genomslag, men vi hade exempel på att några klättrade från trettionde till sjunde plats på sju år. Och också exempel på resa i motsatt riktning.

Folkhögskolan är utsatt för prövningar av alla de slag. För att möta en snabbt föränderlig verklighet duger det inte att göra exakt som man gjorde igår, även om man ska akta sig för att förändra förändringens skull enbart. För att läsa av och möta det som sker i omvärlden, måste man vara alert och uppfinningsrik. Till den änden behövs de bästa lärarna, och de som satsar liv och själ för verksamhetens bästa ska premieras för detta.

Och det behövs en god struktur i vardagen. Arbetsplatsförlagd tid är ett bra redskap för att åstadkomma detta.

KULTURARV OCH FRAMTID

Lena Skördeman

Vad händer egentligen nu för tiden på folkhögskolorna? undrar ibland pensionärer, som är väl underkunniga om skolformens bakgrund och historia.

Varför är det just den här verksamheten på vår folkhögskola? undrar kanske en nyanställd lärare.

Nu kommer ett arbete som kan ge svar på båda frågorna. Det är Monica Roselius nya bok med titeln **Folkhögskolan Kulturarv och framtid**. Den erbjuder en lugn och solig resa till tio av dagens 150 folkhögskolor.

Några exempel:

En av dem är Sörängen, som sedan 1915 funnits i Nässjö. Då var John Åkerlund arkitekt, och Simon Gate svarade för takmålningar i den ännu oslagbart sköna matsalen. Nu syns Sörängen ofta i samband med Poesifestivalen, som på initiativ av författaren och läraren Ulla Olin har anordnats sedan 1987. Bland de medverkande har funnits Tomas Tranströmer och Bodil Malmsten och många andra. Kursen Global rättvisa med arbete i Latinamerika kan samtidigt ses som ett globalt Sörängen, menar den kursansvarige Mats Svensson.

Hola i Ådalen hade några dramatiska år till en början med motståndare från etablissemangen, levande skildrat av Eric Sjöqvist i den spännande

Monica Roselius

boken Spelet om Hola. Unik är lösningen när statsbidraget drogs in: eleverna cyklade runt i bygden och samlade in pengar. Nu har skolan en ekologisk profil och bland annat flera miljöinriktade kurser, några i distansform, som kursen Ekobruk med Monika Sundström som kursledare.

Från trettioalet har Marieborg utanför Norrköping mött inte minst arbetslösa ungdomar. I samverkan med ABF har man utbildat studieledare, till en början med Filip Stensons modell. Bo Zelei har skrivit om den och visat hur grundtanken med att utgå från deltagarens egen värld stämmer med 70-talets tankar på problembaserat lärande. Idag finns mycket av pedagogiskt nytänkande. Teaterlinjen är vital ännu efter femtio år och har band till stora teaterprojekt på olika håll.

Boken har en fin balans mellan återblickar och framåtblickar. Bilderna är många och levande, även om någon är litet svårtydd, och språket är behagligt och klart.

Boken kostar 150 kr + porto och beställs från Bildningsförlaget, Västra Sörbys bygata 16, 38792 Borgholm, eller via e-post bildningsforlaget@telia.com.

Intervju med Stellan Boozon

Intervuare: Urban Lundin

Hej Stellan! Läsarna av Folkhögskoleveteranen vet nog redan vem du är. Men för säkerhets skull: berätt lite om dig själv.

En viktig identitet för mig är norrlänningens, enkannerligen västerbottningens, arbetarpojke bördig från folkhögskoleorten Burträsk som jag är.

Folkbildningsintresset har sin grund i ungdomens aktiviteter i föreningslivet som - med många turer - lett vidare till ett livsvarigt engagemang i och för den ideella

sektorn med sina värden och verksamheter.

Universitetsutbildad till psykolog i Stockholm och till folkhögskollärare i Linköping.

Tjänst på Tollare folkhögskola 1972-77.

Därefter har jag stått med ena benet i folkbildningen och det andra i akademien och försökt skapa samband och broar mellan dessa världar, allt inom ramen för trettio-fem års tjänst vid Linköpings Universitet.

Tidigt började arbetet fyllas med administrativa och ledande uppgifter (som studierektor och prefekt), tyckte mycket om den lilla undervisning som underhand blev kvar i tjänsten - specialiteter: folkbildnings- och bildningsbegreppen, ledarskapsfrågor, inte minst pedagogiskt ledarskap, organisationskunskap, gruppologi, socialpsykologi, vuxnas lärande, civilsamhällesfrågor.

Som pensionär nu diverse föreningsaktiviteter, bl.a.

Folkhögskolans veteranförening,

Bra på att snacka, lyssna, sammanfatta, strukturera och skämta.

Opraktisk ("ohänt"), oteknisk, ovig och mycket annat på o-

Burträsk!! P-O Enquist land. Vad har de stora västerbottniska samtidsförfattarna betytt för dig?

Allt!, höll jag nästan på att skriva. För en som växt upp däruppe och alltid återvänt dit har det varit en fröjd i tillvaron att ha tillgång till den unika västerbottniska litteraturskatten.

Bland landskapets många författarskap är det P O Enquists och Torgny Lindgrens jag kan på mina fem fingrar. Jag har också haft förmånen att möta och utbyta tankar med var och en av dem flera gånger (även om de ogärna för dialog om sitt skrivande; ett samtal om fotboll med Torgny kan däremot hålla på ett tag).

Torgny bor ju i linköpingstrakten och är hedersdoktor vid vårt universitet. Både när jag avtackades efter sju

år som prefekt på Lärarhögskolan i Linköping 1991 och när jag fjorton år senare fyllde 60 år och var studierektor på Vuxenutbildarcentrum, hade de respektive kollegierna bjudit med Torgny. Han underhöll vid bägge tillfällena mig som hedersgäst - till de andra festdeltagarnas oförställda förtjusning - med uppläsning av utvalda (och åtminstone dittills) opublicerade texter som hade utpräglad innehållslig respektive dialektal anknytning till Västerbotten. Båda tillfällena var det en fest för livet!

När jag mötte P O ville jag gärna anknyta till vår regionala gemenskap (min hemby ligger bara två mil från Hjoggböle) och sade stolt: "Jag är från Burträsk." Han genmålde blixtnabbt: "Stackars dej!" Det spelade medlidandet var ett skämtsamt och träffande uttryck för hur bykänslan aldrig passerar sockengränsen i dessa våra trakter.

Men det är deras språkligt lysande och innehållsligt fascinerande texter som verkligen fångat och fånglat mig. Jag tackar min lyckliga stjärna för att ha fått dela samtidigt med dessa berättare!

"Tidigt började arbetet fyllas med administrativa och ledande uppgifter", säger du, Blev det bara så, menar du? Fanns det ingen lockelse i det administrativa?

Åren på Tollare, där Rune Nilsson varit min handledare under min folkhögskollärarytbildning, rörde sig i stor utsträckning om undervisning på Fritidsledarlinjen.

Genom att biträda Rune där kunde jag ta del av hans kunnande och i ett slags mästare-lärlingsrelation få en god inskolning också i utbildningsadministration.

När jag sedan kom till Folkhögskolläraryrket som efterträdare till Per Nordkvist kastades jag nästan genast in i studierektorsuppgifter utan att egentligen trakta efter det; snarare fick jag känslan att de mer erfarna kollegerna undvek den typen av arbetsuppgifter.

Det kändes som om jag sögs in i det administrativa snarare än sökte mig till det. Men jag fick också möta uppskattning eftersom jag inte gjorde bort mig på något påtagligt sätt. Så det ledde till mer och mer kvalificerade sysslor.

Så småningom blev jag riktigt varm i kläderna och kände att jag behärskade arbetsuppgifterna, lärde mig koda av och verka i det större universitetssystemet (där F-linjen var en liten men naggande god del) och kunde därmed underhand utveckla en viss utbildningsadministrativ skicklighet och axla ett allt större ansvar.

Utan att någon gång ha varit olustigt blev det med tiden riktigt roligt att samordna verksamhet, personal och

ekonomi utifrån mer eller mindre uttalade mål och mer eller mindre tójbara ramar - detta dessutom inom en komplex utbildningsorganisation fylld av förhandling om resurser och i dialog med ett stimulerande kollegium. Det tilltalade mitt intresse för helhet, överblick och sammanhang i förening med dialog, dynamik och rörelse - på ett sätt som med tiden blev nästintill beroendeframkallande. Och nästan lika kul som undervisning..

Om dig har det sagts att du vill företräda ett ämbetsmannaidéal. Kan du utveckla det?

Det gläder mig om en sådan bild har framkallats. För det första har jag alltid sett universiteten som en samhällelig tillgång som inte bör tas över av stiftelser eller privata ägare, utan vara i offentlighetens och medborgarnas tjänst, dock inom ramen för en stor egen rörelsefrihet. Det har känts meningsfullt att utifrån en sådan tanke få verka för kvalificerad kunskapsutveckling till gagn för vårt samhälle. För det andra menar jag att universitetens frihet ställer stora krav på ett etiskt förhållningssätt. Konkurrens om medel, tjänster, positioner och andra betydelsefulla villkor ingår i universitetsanställdas inte alltid rena livsluft och lockar inte alltid till rent spel. I en strategisk funktion med stort utrymme för påverkan och inflytande vid beredning av, beslutsfattande i och verkställighet av frågor av både större och mindre vikt, har jag sett det som synnerligen viktigt att uppträda med oväld, att inte göra mannamån eller ingå i oheliga allianser. Ledstjärnor har varit att upprätthålla rättvisa, skapa genomskinlighet i beslutsprocesser, ge utrymme för brett inflytande och mångfald i perspektiv, ha en lyssnande hållning och genom dialog, samförståndslösningar, diplomati och kompromisser undvika att skapa förlorare. Notera dock begreppet ledstjärna. Du frågade efter ett ideal, dvs. strävan att närma sig något man finner värdefullt. Det går inte alltid att leva upp till, och ämbetsmannaidéet har väl i praktiken och i levande livet i mitt fall lika många hål som västerbottensosten. Men jag har verkligen försökt att inte låta egenintresset styra. Däremot har jag i gengäld odlat ett annat intresse, och det säkert med mer kraft än oväld: Att använda mitt inflytande till att på olika sätt och med i huvudsak justa medel verkligen försöka tillgodose att folkbildningen och den ideella sektorn genom högre utbildning, fortbildning och forskning skulle få tillgång till de ovedersägliga kvaliteter som universitetsbaserad kunskapsutveckling kan ge.

F-grenen, f-linjen, f-programmet. Kärt barn har haft flera namn. Men finns det verkligen behov av en egen lärarutbildning för folkhögskolelärare?

Vad förväntar du dig för svar av en "part i målet" i dess sannaste mening, av en som i decennier lagt ned sin själ i arbetet med utbildningen av folkhögskolans lärare? Skulle jag som pensionär väl klandra den (Sandell Berg)? Skulle jag ha vikt mitt liv åt en lögn (som Mäster Olofs mor)? (Attityd och handling tenderar ju dessutom fö att gå hand i hand enligt Festingers dissonanst teori.) Givetvis finns det enligt min ringa mening (som Ture Sventons Omar brukar säga) ett behov av en egen lärarutbildning för folkhögskolan! En sådan hållning faller i sin tur tillbaka på vad man menar vara skolformens, dvs folkhögskolans, behov. Och där kan uppfattningar och hållningar skilja sig åt. Mina synpunkter återfinns i det följande.

Folkhögskollärarutbildningen har i snart fyrtiofem år lyckats profilera sig mot lärarutbildningen för det allmänna skolväsendet, "storskolan". Detta utifrån hållningen att folkhögskolan i grunden är något annat än storskolan. Det är en alternativ skolform, och som sådan inte i första hand ett komplement till storskolan. Det alternativa, det särskilda, ja, den faktiska grunden för särarten, stavas FRIHET, en frihet som andra skolformer inte har. Frihet vad avser deltagandet, dvs att kunna anta vem man vill, frihet vad avser innehållet, dvs att inte vara underkastad givna läro- och kursplaner, frihet från bedömning, att inte behöva vara en del av meriteringssamhället genom betygssättning. Detta är en frihetlighet värd att vårda, förvalta, förnya och föra vidare till nya generationer folkhögskollärare. Att betona frihetligheten kräver emellertid en väl utvecklad värdegrund. I den andan har folkhögskollärarutbildningen lagt stor vikt vid formuleringen av en sådan värdegrund. Människosyn, kunskapssyn samt skol- och samhällssyn är viktiga aspekter som vägen till frihet kan vila på. Relationsbyggande, deltagarcentrering och öppet lärande i och för demokrati är några exempel på viktiga inslag i varpen som formar folkhögskolans färg- och slitstarka väv av värden.

Den stora enkät- och intervjustudie som Sam Paldanius och Charlotte Alm redovisat i skilda publikationer kring begreppen folkhögskoleanda och folkhögskolemässighet bekräftar att folkhögskollärare med folkhögskollärarutbildning utvecklar andra hållningar på sina skolor än dem med annan lärarutbildning vad rör syftet med skolan och därtill hörande utformning av verksamheten. Det ger möjlighet att definiera sig inom en hållning eller att skava mot den, en motsättning som gagnar skolformens utveckling.

Slutsats: "...låt alltid en eld av mitt blonda hår vara fri.." (Maria Wine), dvs låt folkhögskolan vara en bångstyrig lock i utbildningsväsendets annars så välkammade frisyr, med sin egen borste (folkhögskollärarutbildningen), som kammar fram den, så att den verkligen sticker ut!

Friskolor

Uran Lundin

Det finns nog inget skolsystem i världen som har undergått så stora förändringar som det svenska. Betygsreformerna har avlöst varandra, nya inriktningar har tillkommit med jämna mellanrum. Men de resultat man hoppats på har i stort sett uteblivit. Det individuella programmet och dess efterföljare, som var tänkta för elever som inte klarat av de nationella kraven i några av kärnämnen, är alltså det största programmet i gymnasieskolan. Rapporter om mobbing i skolan förekommer nästan dagligen. Elever som behöver särskilt stöd får det inte i den utsträckning som behövs.

PISA-studien undersöker i vilken grad utbildningssystemet bidrar till att femtonåriga elever är rustade att möta framtiden. Elevernas förmågor undersöks inom tre kunskapsområden: matematik, naturvetenskap och läsförståelse. Studien genomförs var tredje år.

I PISA ligger stor vikt på elevernas förmåga att sätta kunskaper i ett sammanhang. Eleverna ska kunna förstå processer, tolka och reflektera över information samt lösa problem.

Och hur går det för Sverige? Resultaten från PISA 2009 visade att svenska 15-åringars läsförståelse och kunskaper i matematik har försämrats under 2000-talet. I naturvetenskap presterar svenska elever idag under det internationella genomsnittet. Den svenska skolan har också blivit mindre likvärdig och de elever som inte når upp till en grundläggande läsförståelse har blivit allt fler.

Sämlre än så kunde det väl inte bli? Jodå, när resultatet från senaste PISA undersökningen presenterades i december fortsatte störtidningen nedåt.

Ett av världens rikaste länder har alltså en skola som – trots alla reformer – blir sämlre och sämlre. Vem bär ansvaret för detta? På den här punkten tycks det faktiskt råda fullständig politisk enighet: det är de andras fel!

Alliansen anklagar socialdemokraterna för att de införde en flumskola. Jag kan också tycka att de ambitioner som socialdemokraterna hade (och som faktiskt verkar ha övertagits av Björklund), att en halv årskull, dvs. runt 50 000 personer skulle gå vidare till högskola, känns helt uppåt väggarna. Man undrar vilka föreställningar sossarna haft (har?) om människors studieförmåga. För mig är det uppenbart att förmåga till högre studier är en normalfördelad variabel. Antalet personer som kan kvalificera sig för högskolestudier kan naturligtvis ökas betydligt genom anpassning av studierna och god vägledning. Men om man pressar upp antalet

utöver det rimliga gräns innebär det att kvaliteten på studierna i både gymnasium och högskola sjunker. Dessutom innebär det här synsättet en övertro på teoretiska studiers överlägsenhet. Och nog är det konstigt med en arbetarrörelse som inte har större tilltro till handens kunskap. Notera att jag inte ser teoretiska och praktiska kunskaper som

varandra uteslutande. Men många smarta unga människor kan av flera skäl inte göra sig själva rättvisa i en överteoretiserad utbildning. Så jag tycker att det är bra att man försöker införa fler lärlingsutbildningar på gymnasiet. Varför det trots massiva satsningar inte fungerar, är jag inte man att reda ut.

De snabba förändringar och systemskiften som skolan genomgått och som jag berört lite här, är ju applicerbart på den samlade grund- och gymnasieskolan. Utanpå detta har sedan en friskolereform genomförts med enorm inverkan på hela skolsystemet. Förändringen har skapat segregation och ojämlikhet, osäkerhet för eleverna – och välfyllda fickor för några investerare. Beatrice Ask var skolminister på 90-talet och hon proklamerade att ett systemskifte skulle ske och att skolpolitikens mål var att åstadkomma största möjliga valfrihet. Det

skulle leda till ett ökat engagemang för skolan hos föräldrar och en större lyhördhet för elevers och föräldrars önskemål hos skolor och kommuner. Vidare skulle det växa fram en mångfald av olika profiler och pedagogiska metoder. Det skulle bli fler skolor med en särskild pedagogik eller som har en konfessionell inriktning. Skolor med olika inriktning och olika ägandeformer skulle bidra till att en stimulerande tävlan som skulle höja kvaliteten inom hela skolväsendet.

Vi har nu blivit så tillvanda vid marknadslösningar inom snart sagt alla områden att vi inte längre häpnar över något. Men i marknadsekonomins förlovade hemland, USA, häpnar man över hur man kan gå bort ifrån närhetsprincipen, dvs. att elever ska gå i den skola som ligger närmast hemmet. Jag vill inte misstänkliggöra alla motiv som ligger bakom de här reformerna, men jag misstror starkt det fagra talet om valfrihet. Moderaterna har framgångsrikt utnyttjat svenska folkets avståndstagande från vad som uppfattats som kollektiva tvångströjor. Men deras politik har inte syftat till att gynna alla individer, utan bara vissa: de som vill och kan ta för sig. För en renodlad marknadsliberal har det naturligtvis varit en styggelse att vi tidigare hade ett system där långt mer än 50 % av BNP var kopplad till det offentliga. Så stora omsättningar och inte enda krona i vinst för enskilda! Vad göra? Man kan ju inte säga rakt ut att man vill gynna profiten. Man har säkert grubblat länge innan man kom fram till att lösenordet för att kunna rusta ned det offentliga och/eller införa stora systemskiften var "valfrihet". Individen måste kunna göra fria val!

Eftersom jag arbetat inom folkhögskolans värld i 35 år, och sett hur olika profiler bidragit till att utveckla skolformen, kan jag inte annat än gilla gynlandet av olika metoder och inriktningar. Det finns konfessionella inriktningar också inom folkhögskolan, men det är inte givet att det i alla lägen är bra. För att det ska fungera krävs en uppslutning kring de gemensamma värden som alla folkhögskolor ska omfatta och en vilja att realisera de mål som finns uppställda för skolorna gemensamt. Inom folkhögskolan studerar vuxna människor, som kan träffa välgrundade val, där skolans inriktning, kursinnehåll och miljö vägs samman. Med konfessionella skolor på grundskolenivå ger man istället skola och föräldrar en möjlighet att låsa in ungdomarna i den egna kultursfären, vilket starkt motverkar chansen att integrera människor i det svenska samhället. Var ska barn få chansen att träffa människor med annan bakgrund och livsuppfattningar, om inte i skolan? Och hur ska man med starkt segregerade skolor kunna åstadkomma

respekt och tolerans för varandra? Vad lär sig barn och ungdomar om samhället, om de betraktar det inifrån en egen fästning?

För att genomföra det fria valet beslutades om systemet med skolpeng. Samma kostnad som kommunen hade för en elev skulle föras över till den valda fristående skolan med ett avdrag på 15 procent för kommunens skolpliktskostnader. Genom det fria valet och systemet med skolpeng skapades en skolmarknad. På lika villkor? Alls inte. Kommunerna hamnar i en strykclass i systemet. Om/när skolor går i konkurs, så ska kommunen praktiskt taget över en natt kunna ställa upp och ta emot dessa elever. Men om det etableras många friskolor i en kommun, måste ju de kommunala skolorna minska sina lokalytor i motsvarande mån. Om sedan friskolan lägger ner, måste kommunerna trollo fram nya lokaler. Kommunerna blir en sparkboll, och systemet innebär ett gigantiskt slöseri med resurser.

Enligt skollagen ska hela det svenska utbildningsväsendet vara likvärdigt. Sedan besluten om det fria valet och marknadsstyrningen togs har det gått 20 år. Det är en lång tid och det har hänt mycket som har påverkat skolans likvärdighet. Några exempel:

- Det har blivit större skillnader mellan kommunerna och skolorna.
- Kommunernas övertagande av ansvaret för lärar- och skollärdartjänsterna har medfört att andelen obehöriga lärare har ökat.
- Avvecklingen av det riktade statsbidraget till skolan har bidragit till att skillnader mellan kommuner har uppstått i lärartäthet och klasstorlek.
- Det har uppstått stora skillnader i betygssättningen mellan skolor och kommuner. Dessutom är betygen inte jämförbara över tid och det finns en betygsinflation.
- Elevernas individuella arbete har ökat. Att det gemensamma lärlarledda arbetet har minskat och att elevernas eget arbete har ökat innebär att elever med svagt stöd hemifrån klarar sig sämre.
- Det fria valet och marknadsstyrningen av skolan har medfört att eleverna i högre grad än tidigare sorteras till olika skolor efter föräldrarnas utbildningsbakgrund och inkomst, efter föräldrarnas pedagogiska eller religiösa övertygelse eller efter betyg när det gäller gymnasieskolan. Och det har medfört att skillnaderna mellan elever och skolor har ökat.

Om all undervisning på grundskole- och gymnasienivå sköttes av kommunen enbart, skulle det säkert behövas granskning från myndigheternas sida för att hålla kommunen och skollärdningarna

i örat. Men hur mycket krävs för att kontrollera att friskolorna följer lagens bokstav och intentioner? Säkert mångdubbelt fler kronor än vad det gör idag. För uppenbarligen räcker inte det som görs idag på långa vägar. Mängder av friskolor bryter mot lagen som säger att skolor inte har rätt att sortera elever. Eleverna ska kunna välja skola, skolan ska inte kunna välja elever. Men det gör de! I Uppdrag Granskning visade man hur en välartad tjej med goda betyg hade dubbelt så stor chans att få plats på en friskola jämfört med en lite strulig grabb i samma ålder. Varför gör man så? Ja, det är väl uppenbart. Elever som är lite störiga i allmänhet blir en större påfrestning. De kräver mer resurser och de kan också göra att skolornas rykte blir sämre. Och hur gör skolorna för att hålla sådana elever borta? De hänvisar till platsbrist, och "det brukar föräldrarna acceptera" som en rektor i inslaget sade. Och det finns ju andra sätt att slippa kostnader. Skippa biblioteken, avskaffa skolgården, strunta i att utrusta lokaler som kräver inventarier etc. Får man göra så? Naturligtvis inte. Men man gör det. Går det så går det! Detta är inte en skola för alla.

Får man göra vinster när man investerar i friskolor? Ja, det är klart, sade finansminister Borg i början. Om man satsar pengar vill man förstås ha återbärning på kapitalet. Precis. Så tänker en marknadsliberal. När kapitalstarka krafter investerar vill de ha utdelning. Att inte en moderatledd regering förstår att vinstkravet kommer att påverka form och innehåll i skolornas vardag är ju häpnadsväckande. I programmet Skolfesten granskades JB koncernens konkurs. Låt mig snabbt påminna om några förhållanden. JB sålde koncernen till sig själva. De ursprungliga ägarna fick en fordran på 200 miljoner. För den krediten ville de ha ränta. Sedan såldes koncernen vidare till riskkapitalbolaget Axcel. Sedan de tog över har mer än 150 miljoner betalats i ränta, och totalt har räntor för 200 miljoner kronor betalats ut. Skolpengen har alltså gått till att betala ränta, inte till att utveckla skolan.

För med kvaliteten i JB:s undervisning var det sämre ställt. Eleverna fick en dator, vilket förstas lockade många att söka. Datorerna användes till dataspel. Är inte det en 'flumskola'? Lärarna lät det hela passera. Från skolledningens sida tryckte man på att lärarna skulle utdela högre betyg. Det kunde innebära högre lön för lärarna. Skolinspektionen kritiserade koncernen, och konstaterade att de inte hade något fungerande system för kvalitetssäkring.

Hut gick till slut hem i så måtto att färre elever sökte sig till JB. Men då räckte inte intäkterna till,

eftersom räntan ju skulle betalas. Så det ledde till konkurs. 36 skolor berördes, mer än 1000 lärare blev utan arbete och 11 000 elever blev utan skola. 11 000! I hela Katrineholm går det ungefär 4 800 elever ifrån årskurs 1 upp till och med gymnasiet. JB:s konkurs skulle innebära att en kommun med drygt 75 000 invånare plötsligt skulle stå utan skola. Försök tänka er in i den situationen.

Det finns naturligtvis bara en lösning på detta: förbjud vinstuttag hos friskolorna, oavsett om de drivs eller ägs av en ideell förening eller ett riskkapitalbolag. Annars kommer hela friskoletanken att kapsejsa. Jag skulle väl inte sörja särskilt över det, men det finns trots allt några kastanjer som kan kratsas ur elden.

Vackstanäsgymnasiet är en skola som drivs utan vinstintresse. Vd för Stiftelsen Vackstanäsgymnasiet är Patrik Waldenström, och han har nyss startat Idéburna skolors riksförbund.

Han menar att det borde vara förbjudet för skolor att dela ut vinst. Därför att om man jobbar i en skola ska man bara ha en tanke i huvudet — att göra det så bra som möjligt för eleverna. Vinstutdelning i skolan är en abnormitet. Det är bara Sverige och Chile som tillåter det.

Endast skolor som drivs av föreningar, stiftelser eller aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning borde tillåtas. Det är ett ganska enkelt sätt att stoppa vinsterna, med befintlig aktiebolagslag. Om bara bolag med särskild vinstutdelningsbegränsning är tillåtna tappar riskkapitalbolagen intresset för skolmarknaden.

Så det första och viktigaste steget för att stoppa segregeringen är att säga nej till vinster i friskolorna.

Prenumerera på Folkhögskoleaktuellt

Om du är intresserad av att prenumerera på Folkbildningsrådets nyheter om folkhögskolan, gå då in på följande sida:

www.folkbildning.se/aktuellt/Folkhogskoleaktuellt

Du klickar på länken [Prenumerera på Folkhögskoleaktuellt](#) och fyller i ditt namn och e-postadress

Regional träff på Skeppsholmens folkhögskola

Kerstin Mustel

Fjorton intresserade deltagare mötte den 11 februari upp på Skeppsholmens folkhögskola för att få veta mer om den kurdiska folkhögskolan ASO i Irak. Skolan hade välviligt ställt lokaler till förfogande och bjöd på kaffe med bulle i pausen, vilket vi alla tackar varmt för. Framför allt vill vi tacka Katarina Korp och Pia Grubb som gav en engagerad och kunnig introduktion om Irakiska Kurdistan och berättade om sina egna erfarenheter av folkhögskoleprojektet.

Katarina arbetar på Skeppsholmens folkhögskola och Pia på S:ta Birgittas folkhögskola, och de var två av initiativtagare till att föreningen Tornseg-

Jörgen Håkansson och Ingemar Sallnäs

larna, som idag driver den kurdiska folkhögskolan efter svensk modell. Katarina var en tid rektor på skolan, idag är det Henrik Göthberg som tagit över den rollen. Tornseglaren är för övrigt en fågel som flyttar mellan Kurdistan och Sverige.

Katarina gav först en bakgrundsbild av det självstyrande kurdiska området i norra Irak där skolan ligger. Det gränsar till de kurdiska områdena i Turkiet och Iran. På bilderna vi fick se framträdde ett vackert bergigt landskap. Området har eget parlament alltsedan 90-talet, med i huvudsak två stora partier, PUK och KDP. Den självstyrande delen får 17 % av den irakiska statens budget och har egna oljetillgångar. Huvudstaden heter Erbil och har anor från 6000 f.Kr, vi befinner oss här i urgamla kulturtrakter. Erbil är idag världskulturarv. Här finns gott om gamla gravar och monument från 1000-talet f.Kr. Och en modernare historia blir också etablerad. Idag är Saddams säkerhetsfängelse museum.

Vi frågade om den arabiska våren märkts här. Ja, i lugna former förekom stora manifestationer på Frihetstorget varje fredag hela våren. Bara män förstås. Kvinnor och barn var också ute men på avgränsade ställen. Ett tredje parti, Goran, dök upp och krävde demokrati, att korrruptionen skulle stoppas m.m. Namnet Goran betyder "förändring". I det senaste valet fick partiet många röster, men de två dominerande partierna har inte släppt in dem i regeringsposition. Det är ett sekulärt parti, med mest män som medlemmar. I övrigt finns två

små islamska partier och ett kommunistiskt.

Arbetslösheten är stor, men det finns inte någon direkt materiell nöd. Befolkningen åtnjuter gratis hälsa- och sjukvård, har bra änkepensioner och matkuponger delas ut varje månad till dem som behöver. Ingen beskattning förekommer. Området har gott om oljepengar. Men skolan är auktoritär och otidsenlig och skulle behöva moderniseras.

Skolan ligger i staden Sulimania, som bl.a. kan yvas över ett museum där man kan se den lertavla där Gilgamesheposet är ingraverat. Staden är den kulturella huvudstaden i Irakiska Kurdistan. Idag är staden ett expansivt affärsområde, där man inte hittar någon ren misär men väl enorma kontraster. Där samsas traditionella basarer och fattiga människor med moderna välklädda ungdomar på Espresso-ställen och Internetkaféer. Naturligtvis finns det ett IKEA där, fast här heter det EKEA. Många utländska investerare har etablerat sig i området.

Tornseglarna startade skolan med utgångspunkt från det behov av en bättre vuxenutbildning, tillgänglig för alla, som bevisligen fanns enligt de kurdsvenskar som gick på svenska folkhögskolor och som kunde förmedla kontakter i regionen. Folkhögskoleprojektet har varit lyckosamt men är inte garanterat en fortsättning. Det var också en lång och krokig väg innan det kunde invigas 2009. De kurdiska skolmyndigheterna var positiva till skolan även om de var lite chockade över grundarnas principer om en annan pedagogik och deltagardemokrati än man var van vid i Irak. Dessutom förväntade man sig svenska biståndspengar till den. Så småningom gav de i alla fall tillstånd till tre folkhögskolor i tre städer och anslag pengar till fyra års verksamhet. Men pengarna försvann på vägen, så till slut blev det en skola, i Sulimania. Den fick namnet ASO, "soluppgång".

Skolan har använt kurslitteratur för den vanliga gymnasieskolan. Man har översatt Demokratiakademins studiematerial om demokrati och mänskliga rättigheter. Deltagarna har fått prova på att göra eget material, använda bibliotek och skaffa de böcker de behöver. De kurdiska lärarna har fått en del av sin utbildning i Sverige. Undervisningen bedrivs på kurdiska, och man studerar kurdiska, arabiska och engelska. Studiebesök och utländska gästlärare är en del i skolarbetet. Skolan kan ta 45

deltagare i tre klasser, och de kan välja på ettårig, tvåårig eller treårig linje. Det har funnits många fler sökande än platser. Minst 60 % har varit kvinnor, något som prioriterats. Staten har betalat lärarlönerna, men också krävt att lärarna ska ha en speciell lärarutbildning för att komma i fråga. Skolan har också använts för att hålla seminarier och workshops för andra lärare.

Idag är skolans framtid osäker. Det är svårt med byråkratin, el och värme har ibland stängts av.

Kontrakt om finansiering måste skrivas på nytt med varje ny utbildningsminister. Under skolans korta tillvaro har det varit fyra stycken, mer eller mindre intresserade. Samtidigt har Katarina funnit ministernivån lättare att påverka än förvaltningsnivån.

Katarina avrundade med att summera resultatet. Ett kulturfrämmande projekt som lyckats - många nöjda deltagare. Ett kulturmöte med en främmande pedagogik i ett land med ett kolonialt engelskt undervisningssystem. Ett gendernöte, där man bemött de svenska kvinnliga pedagogerna med respekt, antagligen för att de är så annorlunda än deras kvinnotradition. Männerna har lyssnat på dem.

Vi fick också höra lite om planerna på att starta en kvinnofolkhögskola i Halatia. Halatia har ett mörkt förflutet, det var här Saddam använde sig av gasattacker 1988, vilket gett avtryck. Här finns många lågutbildade. Hederskulturen är stark, här finns en

Rikard Lilljeqvist Katarina Korp och Pia Grubb, Göran Sallnäs, Birgitta Göthberg, Kerstin Mustel och Britt-Marie Danestig

religiös extremism som inte finns i Sulimania och Erbil. En kvinnoförening har startats av bl.a. en kurdisk kvinna från Göteborg som nu gör en förstudie och söker finansiering för utveckling av projektet.

Mötesdeltagarna fick en initierad inblick i hur det går till att trots många hinder starta och fullfölja en vision om en folkhögskola i en annan kultur, där unga vuxna har samma behov av utbildning under demokratiska former som i vårt eget land. Det gav också mersmak, många av deltagarna visade intresse för en resa till Irakiska Kurdistan för att närmare bekanta sig med skolan och regionen.

Veteranföreningen återkommer när vi undersökt om detta är möjligt någon gång i höst.

Ny folkbildningsproposition, Allas kunskap - allas bildning

Tore Mellberg

Den 7 mars presenterade regeringen folkbildningspropositionen **Allas kunskap - allas bildning**. I och med denna erkänns folkhögskolan som en egen utbildningsform.

Målet för folkhögskolan föreslås bli:

Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Förordningen om statsbidrag föreslås skrivas om så att man kommer att stryka de sju verksamhetsområdena till förmån för de fyra syftena.

Frågor som inställer sig: Hur tillgodoses arbetet för det mångkulturella samhället? Hur kommer kulturverksamheten att prioriteras?

Detta ska bort:

De sju verksamhetsområdena:

- Den gemensamma värdegrunden
- Det mångkulturella samhällets utmaningar
- Det livslånga lärandet
- Den demografiska utmaningen
- Kulturverksamhet
- Personer med funktionshinder
- Folkhälsa, hållbar utveckling och global rättvisa

Syftena med statens bidrag till folkbildningen är att

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen (genom t ex politiskt, fackligt, kulturellt eller annat ideellt arbete),
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället,
- bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

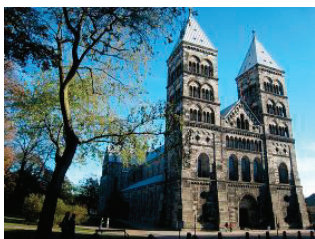
FOLKHÖGSKOLEVETERANER: Möt Våren i Skåne den 6-7 maj!

(minns Vilhelm Ekelunds "Då voro bokarna ljusa")

Det preliminära programmet är tänkt så här:

TEMA: Kultur och natur i skön blandning.

Tisdagen den 6 maj:

Samling utanför Domkyrkan strax före klockan 12, så hinner vi titta på det märkliga uret vid tolvslaget. Alla förväntas vara hungriga, så vi äter lunch på ett närbeläget, typiskt lundensiskt matställe. Vi besöker ett par näraliggande sevärdheter, därefter dricker vi kaffe i det relativt nya Domkyrkoforum (alldeles intill Domkyrkan).

Kulturhistoriska muséet ("Kulturen", som är Lunds eget lilla "Skansen") ligger intill och är verkligen värt ett besök. Här finns mycket att ta del av. Så bär det iväg till Maglasäte (ett par mil norrut), där en kollega talar om sina polska kontakter och folkhögskoleengagemang. Övernattning sker mitt i den nyutslagna bokskogen, på ett ovanligt och spännande ställe med vandrarhemskaraktär (200 kr/bädd och natt; lakan medtages)

Onsdagen den 7 maj.

Frukost där vi övernattat. Leif och/eller Kjell pratar om några skånska författare och ett par andra skånska profiler. Därefter färd till Fulltofta naturområde med besök av det mångomtalade natur- och kulturrummet. Vi avrundar med lite förtäring före avfärd.

Detta är ett preliminärt program. Det kan tänkas tillkomma några överraskningar. Välkomna med egna förslag till leif.martins@folkbildning.net

För att detta skall gå i lås, bör vi få in era anmälningar i god tid, eftersom vårt program kräver tillgång på bilar. Vi bör således veta hur många som kommer med tåg från övriga regioner. Intresseanmälan måste vara oss till del senast den 15 april. Tilläggas kan, att det finns möjligheter att förlänga vistelsen med besök i Köpenhamn och andra, närliggande platser.

/ Leif Martins

Regionträff väst för veteraner

Plats: Ljungskile folkhögskola

Tid: Den 8 april 2014

10.00 Minglekaffe

- Visning av och information om Ljungskile folkhögskola.
- Hur fungerar dagens folkhögskola, Gunnar Falkeby, som nyligen har avslutat sin tjänst på Folkbildningsrådet

13.00 Lunch

- Samtal och minnen från svunna tider

15.00 Kaffe

Pris: 100 kr

Programansvariga:

Ingemar Nordieng, Gunnar Falkeby

Anmälan till Håkan Söderlund tel. 072-2235374 senast 1 april.

Regionträff HJÖS/Småland för veteraner

Plats: Sörängens folkhögskola

Program:

SÖRÄNGEN I VÄRLDEN

Tid: 23 april 2014 på Sörängens folkhögskola i Nässjö.

10.00 Kaffe

10.30 Bild och skrivande med mera. Rolf Karlsson, fd elev, nu engagerad i flera estetiska kurser.

12.00 Lunch

13.00 Det globala Sörängen. Mats Svensson, ansvarig för kurserna i Latinamerika.

14.30 Kaffe

15.00 Avslutning

Kostnad 100 kr

Anmälan till Lena Skördeman, Stureborg, Torpa, 57394 Ydre eller [lena@skordeman.com](mailto:lens@skordeman.com) senast 9 april.